

“เราไม่มีแม่สักแดงเดียวนะ เราไม่สะสม
“แม้แต่เหรียญอาจารย์ฉันสักเหรียญเลยไม่มี
“รถเราก็ไม่มี”

ถือเป็นเรื่องที่น่าปลื้มปิติยินดีอย่างหาที่สุดไม่ได้ เมื่อ
“สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร”
โปรดสถาปนา “สมเด็จพระมหามุนีวงศ์ (อัมพร อมฺพโร)”
แห่งวัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามราชวรวิหาร ขึ้นเป็น “สมเด็จพระ
พระสังฆราช” พระองค์ใหม่ สืบแทน “สมเด็จพระญาณสังวร
สมเด็จพระสังฆราช(เจริญ สุวฑฺฒโน)” สมเด็จพระสังฆราช
พระองค์เดิมที่เสด็จละจากชาตุนิธิไปเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ.
2556

สมเด็จพระมหามุนีวงศ์ถือเป็นสมเด็จพระสังฆราช
องค์ที่ 20 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ และใช้พระนามว่า “สมเด็จพระ
อริยวงศาคตญาณ”

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ(อัมพร อมฺพโร) ถือเป็น
สมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ 3 ของวัด ณ วัดราชบพิธสถิตมหาสี
มารามฯ โดยพระองค์แรกคือ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวง
ชินวรสิริวัฒน์(หม่อมเจ้าภูษงค์ ชุมพูนุท สิริวิฑฺฒโน) สมเด็จพระ
สังฆราชองค์ที่ 13 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ องค์ที่ 2 คือสมเด็จพระ
อริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (วาสน์ วาสโน) สมเด็จพระ
พระสังฆราชองค์ที่ 18 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

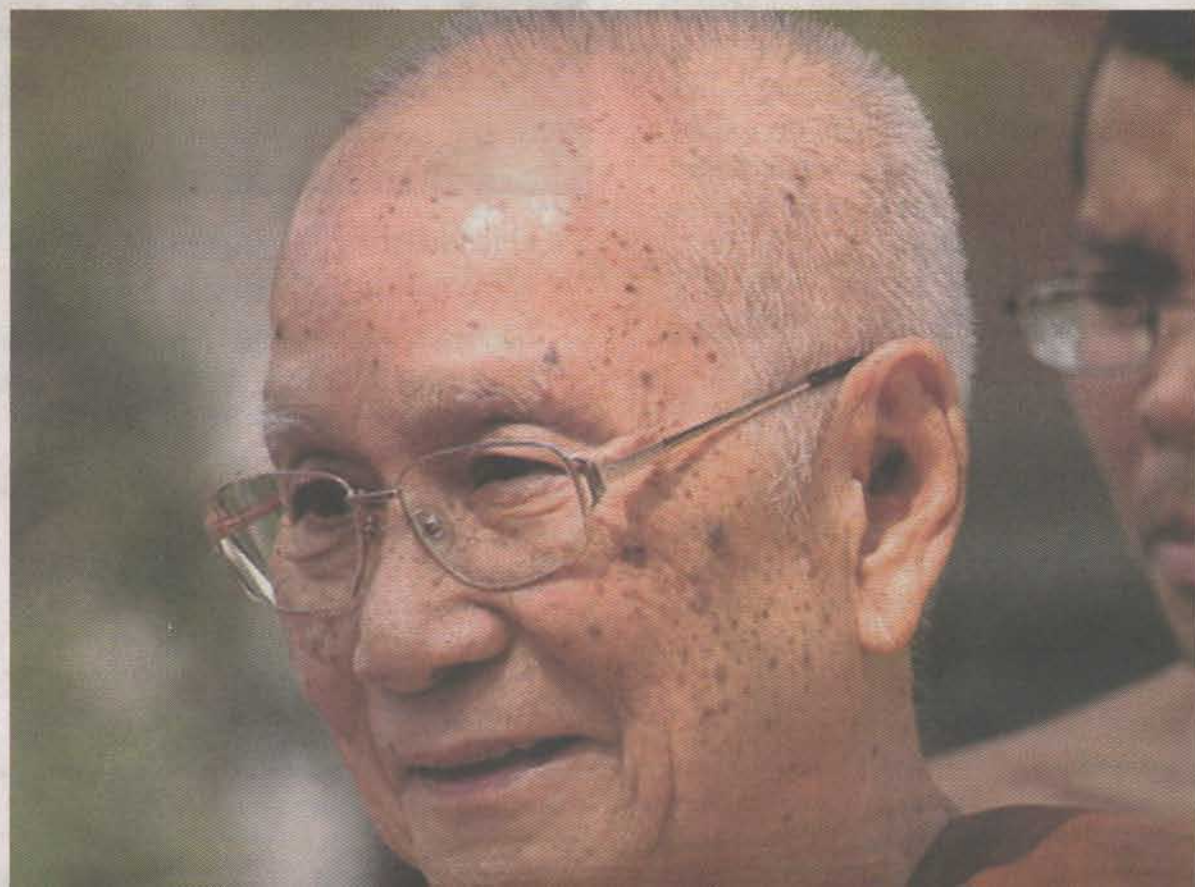
ทั้งนี้ ก่อนที่จะโปรดเกล้าฯ สถาปนาสมเด็จพระสังฆราช
พระองค์ใหม่ และก่อนที่จะมีการแก้ไข “พระราชบัญญัติคณะ
สงฆ์ พ.ศ.2505 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2535)” เพื่อถวายคืน “พระ
ราชอำนาจ” ในการสถาปนา หลังการสิ้นพระชนม์และหลังพระ
ราชพิธีถวายพระเพลิงพระศพ “สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระ
พระสังฆราช(เจริญ สุวฑฺฒโน)” ปรากฏรายงาน “สมเด็จพระ
ราชาชั้นสุพรรณบัฏ” ทั้งมหานิกายและธรรมยุติกนิกาย ที่เป็น
“ตัวเต็ง” มาเป็นลำดับ

ลำดับแรกสุดที่สามารถใช้คำว่าเต็งหามก็คือ “สมเด็จพระ
พุทธาจารย์(เกี่ยว อุปฺเสโน)” แห่งวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร
เนื่องเพราะ “อาวุโสสูงสุดโดยสมณศักดิ์” ตามกฎหมายปกครอง
คณะสงฆ์ในขณะนั้นได้ตราเอาไว้ถึงผู้มีสิทธิที่จะได้รับการสถาปนา
เป็นสมเด็จพระสังฆราช แต่แล้วในที่สุดสมเด็จพระสังฆราชก็ละสังขาร
ไปเสียก่อนเมื่อวันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ.2556

จากนั้น เต็งหามก็ตกมาเป็นของ “สมเด็จพระวัดปากน้ำ” คือ
“สมเด็จพระมหาธีรราชมณฑลจารย์(ช่วง วรปุณฺโณ)” แห่งวัดปากน้ำ
ภาษีเจริญ และเป็นเต็งหามมาโดยตลอดเนื่องจาก “อาวุโสสูงสุด
โดยสมณศักดิ์” ตามที่กฎหมายปกครองคณะสงฆ์ฉบับแก้ไข
พ.ศ. 2535 ได้บัญญัติไว้เช่นกัน

อย่างไรก็ตาม การก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราช
ของสมเด็จพระวัดปากน้ำมีปัญหาอย่างต่อเนื่อง เพราะถูกร้องเรียน
ในเรื่องของความเหมาะสม โดยเฉพาะกรณีการครอบครองรถ

สังฆราชองค์ที่ ๒๐ || ประมุขสงฆ์ “สม สังฆราชาผู้ไฟว์ปีสสน

ราชพรตถวายพระเพลิงพระศพ “สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช(เจริญ สุวฑฺฒโน)” ปรากฏรายนาม “สมเด็จพระราชาชั้นสุพรหมบัฏ” ทั้งมหานิกายและธรรมยุติกนิกาย ที่เป็น “ตัวแดง” มาเป็นลำดับ

ลำดับแรกสุดที่สามารถใช้คำว่าเต็งหามก็คือ “สมเด็จพระพุทธาจารย์(เกี่ยว อุปฺเสโน)” แห่งวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร เนื่องจาก “อาวโสสูงสุดโดยสมณศักดิ์” ตามกฎหมายปกครองคณะสงฆ์ในขณะนั้นได้ตราเอาไว้ถึงผู้มีสิทธิที่จะได้รับการสถาปนาเป็นสมเด็จพระสังฆราช แต่แล้วในที่สุดสมเด็จพระเกี่ยวก็ละสิริระสังขารไปเสียก่อนเมื่อวันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ.2556

จากนั้น เต็งหามก็ตกมาเป็นของ “สมเด็จพระวัดปากน้ำ” คือ “สมเด็จพระมหาธีรราชมิ่งคณาจารย์(ช่วง วรปุณฺโญ)” แห่งวัดปากน้ำภาษีเจริญ และเป็นเต็งหามมาโดยตลอดเนื่องจาก “อาวโสสูงสุดโดยสมณศักดิ์” ตามที่กฎหมายปกครองคณะสงฆ์ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2535 ได้บัญญัติไว้เช่นกัน

อย่างไรก็ตาม การก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราชของสมเด็จพระวัดปากน้ำมีปัญหาอย่างต่อเนื่อง เพราะถูกร้องเรียนในเรื่องของความเหมาะสม โดยเฉพาะกรณีการครอบครองรถ Mercedes Benz รุ่น W186 ทะเบียน ชม 99 รถยนต์คลาสสิกสุดหรู ซึ่งเลียงภาษีและปัจจุบันคดีความก็ยังค้างดำเนินอยู่ รวมทั้งปัญหาเรื่องความสัมพันธ์อันใกล้ชิดกับ “สมเด็จพระเทพรัตนมหามุนี(ไชยบุญย์ ธมฺมชโย)” เจ้าอาวาสภิกขิตถิมศักดิ์แห่งวัดพระธรรมกายที่ถูกออกหมายจับข้อหาฟอกเงินและรับของโจรในคดีทุจริตสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน คลองจั่น ในฐานะพระอุปชฌาย์ ทำให้การนำรายชื่อสมเด็จพระวัดปากน้ำขึ้นทูลเกล้าฯ เพื่อให้โปรดเกล้าฯ สถาปนาเป็นสมเด็จพระสังฆราชมีอันต้องชะงักลง

กระทั่งสุดท้ายทุกอย่างก็คลี่คลายเมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีความเห็นพ้องต้องกันว่า ต้องแก้ “มาตรา 7” ของ พ.ร.บ. คณะสงฆ์ ฉบับปี พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535 เพื่อถวายคืน “พระราชอำนาจ” ในการสถาปนาสมเด็จพระสังฆราชให้เป็นของพระมหากษัตริย์ เรื่องจึงมีอันยุติลง

นั่นหมายความว่า การสถาปนาสมเด็จพระสังฆราชเป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์และมีได้โดยตรงกับ “อาวโสโดยสมณศักดิ์” เป็นสำคัญ หรือหมายความว่า พระสงฆ์ที่ทรงสมณศักดิ์สมเด็จพระราชาคณะ “ชั้นสุพรหมบัฏ” ในปัจจุบันทั้งมหานิกายและธรรมยุติกนิกาย ทั้ง 8 รูปมีสิทธิได้รับการโปรดเกล้าฯ สถาปนา ประกอบด้วย

หนึ่ง - สมเด็จพระมหาธีรราชมิ่งคณาจารย์ (ช่วง วรปุณฺโญ) มหานิกาย เจ้าอาวาสวัดปากน้ำภาษีเจริญ

สอง - สมเด็จพระมหาวีรวงศ์ (มานิต ถาวโร) ธรรมยุต เจ้าอาวาสวัดสัมพันธวงศาราม

สาม - สมเด็จพระมหามุนีวงศ์ (อัมพร อมฺพโร) ธรรมยุต เจ้าอาวาสวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

สี่ - สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พฺรหมคฺคฺโต) ธรรมยุต เจ้า

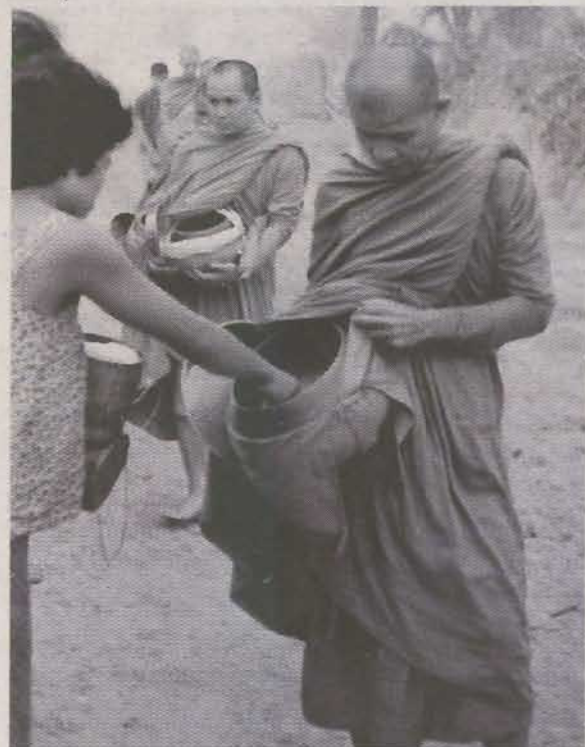

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (อัมพร อมฺพโร)

หังกรุงรัตนโกสินทร์

ละ-ตงจีน"

ากัมมัญฐาน

เมื่อครั้งยังเป็นพระมหาอมพร อมฺพโร สมัยมาพักภาวนากับ "พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน)" ณ วัดป่าบ้านตาด ต.บ้านตาด อ.เมืองฯ จ.อุดรธานี เมื่อเดือนเมษายน พุทธศักราช ๒๕๐๘

เมื่อครั้งยังเป็น "พระมหาอมพร อมฺพโร"

อวาสวัดบวรนิเวศวิหารราชวรวิหาร

ห้า - สมเด็จพระธีรญาณมุนี (สมชาย วรชาโย) ธรรมยุต เจ้าอาวาสวัดเทพศิรินทราวาส

หก - สมเด็จพระพุทธชินวงศ์ (สมศักดิ์ อุปสโม) มหานิกาย เจ้าอาวาสวัดพิชัยญาติการามวรวิหาร

เจ็ด - สมเด็จพระพุฒาจารย์ (สนิท ชวนปญฺโญ) มหานิกาย เจ้าอาวาสวัดไตรมิตรวิทยารามวรวิหาร

และแปด - สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ประยุทธ์ ปยุตโต) มหานิกาย เจ้าอาวาสวัดญาณเวศกวัน จ.นครปฐม

แต่จะอย่างไรก็ตาม สมเด็จพระราชาคณะชั้นสุพรรณบัฏ ที่ถือเป็น "ตัวเต็ง" มีอยู่ 3 คน โดยรูปแรกแม้หลายคนจะเชื่อว่า

(क्रम.) ถึงการแต่งตั้งสมเด็จพระสังฆราชองค์ใหม่ ว่าหลังจากมีการดำเนินการตามขั้นตอนพิจารณารายชื่อผู้ที่ได้รับคัดเลือกดำรงตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ 20 โดยพิจารณาเสนอรายชื่อไป 5 องค์ หลังจากมีการนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายไปแล้วนั้น ขณะนี้ได้รับแจ้งว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดแต่งตั้งสมเด็จพระมหามุนีวงศ์ (อัมพร อมฺพโร) เจ้าอาวาสวัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามราชวรวิหาร เป็นสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๒๐ โดยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพระราชพิธีสถาปนาสมเด็จพระสังฆราชในวันที่ 12 ก.พ. เวลา 11.00 น. ที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

"ขออย่าขัดแย้ง ไม่ใช่วงศ์อื่นดีหรือไม่ดี เคยบอกไปว่าต้องดูเรื่องงานและเรื่องต่างๆ และเป็นไปตามพระราชอัธยาศัยที่พระองค์ท่านทรงพิจารณาเอง" พล.อ.ประยุทธ์อธิบาย

การโปรดเกล้าฯ สถาปนาสมเด็จพระมหามุนีวงศ์ (อัมพร อมฺพโร) ขึ้นเป็นสมเด็จพระสังฆราชพระองค์ใหม่ ถือเป็นการสถาปนาตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้แก้ไขโดยการถวายคืนพระราชอำนาจโดยแท้ เนื่องจากหากยึดตามกฎหมายเดิมจะเห็นได้ว่า สมเด็จพระมหามุนีวงศ์ (อัมพร อมฺพโร) มีอาวุโสโดยสมณศักดิ์เป็นลำดับที่ 3 และไม่เข้าข่ายที่จะได้รับการสถาปนา

โดยสมเด็จพระราชาคณะชั้นสุพรรณบัฏที่มีความอาวุโสสูงสุด เป็นลำดับที่ 1 ก็คือ "สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (ช่วง วรปญฺโญ)" ได้รับพระราชทานสถาปนาสมณศักดิ์เป็นสมเด็จพระราชาคณะชั้นสุพรรณบัฏ ปี 2538

ลำดับที่ 2 ได้แก่ สมเด็จพระมหาวีรวงศ์ (มานิต ถาวโร) ได้รับพระราชทานสถาปนาสมณศักดิ์เป็นสมเด็จพระราชาคณะชั้นสุพรรณบัฏ เมื่อปี 2544

ลำดับที่ 3 ได้แก่ สมเด็จพระมหามุนีวงศ์ (อัมพร อมฺพโร) ได้รับพระราชทานสถาปนาสมณศักดิ์เป็นสมเด็จพระราชาคณะชั้นสุพรรณบัฏ เมื่อปี 2552

ลำดับที่ 4 ได้แก่ สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุทธิมคฺคโต) ธรรมยุตได้รับพระราชทานสถาปนาสมณศักดิ์เป็นสมเด็จพระราชาคณะ เมื่อปี 2552

ลำดับที่ 5 ได้แก่ สมเด็จพระธีรญาณมุนี (สมชาย วรชาโย) ได้รับพระราชทานสถาปนาสมณศักดิ์เป็นสมเด็จพระราชาคณะชั้นสุพรรณบัฏ เมื่อปี 2553

ลำดับที่ 6 ได้แก่ สมเด็จพระพุทธชินวงศ์ (สมศักดิ์ อุปสโม) ได้รับพระราชทานสถาปนาสมณศักดิ์เป็นสมเด็จพระราชาคณะชั้นสุพรรณบัฏ เมื่อปี 2554

ลำดับที่ 7 ได้แก่ สมเด็จพระพุฒาจารย์ (สนิท ชวนปญฺโญ) ได้รับพระราชทานสถาปนาสมณศักดิ์เป็นสมเด็จพระราชาคณะชั้นสุพรรณบัฏ เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2557

และลำดับที่ 8 ได้แก่ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์

เมื่อครั้งยังเป็นพระมหาคัมภีร์ อมฺพร โสมมชีพภาวนากับ “พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตามหาบัว ญาณสมฺปนฺโน)” ณ วัดป่าบ้านตาด ต.บ้านตาด อ.เมือง จ.อุดรธานี เมื่อเดือนเมษายน พุทธศักราช ๒๕๐๘

ช่วงหยุดพักระหว่างทางเพื่อพักรถและถวายน้ำปานะแด่พระภิกษุสงฆ์ในวันที่เดินทางออกจากวัดป่าบ้านตาด จ.อุดรธานี ไปวัดถ้ำเขม จ.สกลนคร เพื่อมาพักภาวนากับ “หลวงปู่ฝั้น อาจาโร”

ซ้ายสุด)หลวงปู่ปัญญา ปญฺญาวฑฺฒโน (Peter J. Morgan) พระภิกษุชาวอังกฤษแห่งวัดป่าบ้านตาด, (องค์ที่ 3) สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (อมฺพร อมฺพโร), (องค์ที่ 4) สมเด็จพระพุทธปาพจนบดี (ทองเจือ จินฺตภาโร), (องค์ที่ 5) พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตามหาบัว ญาณสมฺปนฺโน), (องค์ที่ 6) หลวงปู่บัว สิรีปญฺโญ วัดป่าหนองแขง, (องค์ที่ 7) พระอาจารย์สิงห์ทอง ธมฺมาโร วัดป่าแก้ว ชุมพล ณ ศาลาวัดป่าบ้านตาด ต.บ้านตาด อ.เมือง จ.อุดรธานี

และแปด - สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ประยูร ปยุตโต) มหานิกาย เจ้าอาวาสวัดญาณเวศกวัน จ.นครปฐม แต่จะอย่างไรก็ตาม สมเด็จพระราชาคณะชั้นสุพรรณบัฏ ที่ถือเป็น “ตัวเต็ง” มีอยู่ 3 คน โดยรูปแรกแม้หลายคนจะเชื่อว่าหมดสิทธิ์แต่บรรดาลูกศิษย์ลูกหาก็ยังแอบลุ้นอยู่เหมือนเดิม นั่นคือ สมเด็จพระวัดปากน้ำ รูปถัดมาก็คือสมเด็จพระวันรัต (จันทร์ พรหมคฺจฺโต) แห่งวัดบวรนิเวศวิหาร และองค์ที่ 3 ก็คือสมเด็จพระราชาคณะชั้นสุพรรณบัฏองค์แรกที่โปรดเกล้าฯ สถาปนาโดยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ นั่นคือ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ประยูร ปยุตโต)

อย่างไรก็ดี กระแสข่าวเรื่องสมเด็จพระสังฆราชพระองค์ใหม่ก็ยังคงเป็นที่จับตามองต่อเนื่อง และเริ่มมีกระแสกระคายมากขึ้นในช่วง 1-2 สัปดาห์ที่ผ่านมาว่า เจ้าประคุณสมเด็จพระราชาคณะชั้นสุพรรณบัฏที่จะได้รับการโปรดเกล้าฯ สถาปนา ก็คือ สมเด็จพระมหามุนีวงศ์ (อัมพร อมฺพโร) กระทั่งในที่สุดความชัดเจนก็ปรากฏในวันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 เมื่อ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) กล่าวภายหลังเป็นประธานการประชุมคณะรัฐมนตรี

ลำดับที่ 7 ได้แก่ สมเด็จพระพุฒาจารย์ (สนิท ขวนสฺมฺโญ) ได้รับพระราชทานสถาปนาสมณศักดิ์เป็นสมเด็จพระราชาคณะชั้นสุพรรณบัฏ เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2557 และลำดับที่ 8 ได้แก่ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ประยูร ปยุตโต) ได้รับพระราชทานสถาปนาสมณศักดิ์เป็นสมเด็จพระราชาคณะชั้นสุพรรณบัฏ เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2559

ทั้งนี้ การสถาปนาสมเด็จพระมหามุนีวงศ์ (อัมพร อมฺพโร) ขึ้นเป็นสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายกยังความปลื้มปิติแก่พุทธศาสนิกชนชาวไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีความเหมาะสม และได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ด้วยสาเหตุไม่ได้มีข้อครหาใดๆ มาทำให้เสื่อมพระเกียรติสกลมหาสังฆปริณายก ผู้เป็นประมุขของคณะสงฆ์ไทย

นอกจากนี้ ยังคงให้ความสำคัญกับอาวโสทางสมณศักดิ์อยู่เหมือนเดิม กล่าวคือสำหรับสมเด็จพระมหาธีรราชังคลาจารย์หรือสมเด็จพระวัดปากน้ำนั้น แม้จะมีอาวโสทางสมณศักดิ์ แต่กิตติคุณมาแล้วข้างต้นว่า มีปัญหาในเรื่องของความเหมาะสม ขณะที่สมเด็จพระมหาวีรวงศ์ (มานิต ภาวโร) ก็ทรงชราภาพมากและไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ส่วนสมเด็จพระมหามุนีวงศ์ (อัมพร อมฺพโร) มีอาวโสสูงที่สุดทางสมณศักดิ์เป็นลำดับที่ 3

ขณะที่สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ประยูร ปยุตโต) ซึ่งก็ต้องยอมรับว่า “มาแรง” พอสมควรในระยะหลัง และหลายคนมุ่งหวังให้ขึ้นเป็นสมเด็จพระสังฆราชนั้น มีอายุพรรษา “อ่อนกว่า” สมเด็จพระมหามุนีวงศ์ (อัมพร อมฺพโร) ถึง 10 ปี และมีปัญหาในเรื่องของสุขภาพเช่นกัน

และเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2560 ที่ผ่านมา สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ประยูร ปยุตโต) ได้เข้าถวายสักการะสมเด็จพระมหาธีรราชังคลาจารย์ที่วัดปากน้ำ ในฐานะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระ

พระสังฆราช พร้อมกับ “ขอลา” เพื่อไปรักษาอาการอาพาธที่โรงพยาบาลศิริราช ซึ่งวงการสงฆ์ตีความว่า เป็นการส่งสัญญาณเพื่อหลีกเลี่ยงให้ สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (อัมพร อมฺพโร)

แต่ก็ไม่วายที่บรรดาศิษยานุศิษย์วัดพระธรรมกายจะตีความเข้าใจตนเองว่า เจ้าคุณปัญญะยอมหลีกเลี่ยงให้สมเด็จพระสังฆราช ปากน้ำขึ้นเป็นสมเด็จพระสังฆราช

เว็บไซต์ “อะลิตเติ้ลบุดดาคอม” (www.alittlebuddha.com) ได้วิเคราะห์เส้นทางการขึ้นสู่สมเด็จพระสังฆราชของสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (อัมพร อมฺพโร) เอาไว้ก่อนหน้านี้ที่จะได้รับการโปรดเกล้าฯ สถาปนาเอาไว้อย่างน่าสนใจว่า “สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (อัมพร) นั้น คุณเคยงานทั้งในมหาเถรสมาคมและในพระบรมมหาราชวัง มาแทบชั่วชีวิต นับตั้งแต่สนองงานสมเด็จพระสังฆราช (วาสนมหาเถร) อดีตเจ้าอาวาสวัดราชบพิธฯ พระองค์ก่อน ก่อนจะขึ้นดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดราชบพิธฯ ควบกับกรรมการมหาเถรสมาคม...”

“ด้านอุปนิสัยใจคอ ว่ากันว่า สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า-อัมพร นั้น ท่านเป็นคนตงฉินพอๆ กับสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช พระองค์ก่อน ตัวอย่างที่เห็นเด่นชัดก็คือ ปัญหาในมหาหมกฏราชวิทยาลัย-มมร. ซึ่งเรื่องจืดจางหลายปี ... สุดท้ายได้สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า เข้ามาดำรงตำแหน่งนายกสมาคมมหาวิทยาลัย หันธงเบี่ยงเดียว สนามกีฬาหน้า มมร. เรียบเป็นหน้ากลอง ไม่มีขยี้ให้ขัดหูขัดตาจนบัดนี้ ดังนั้น ถ้าได้สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า เข้ามาดำรงตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราช ก็เชื่อว่า จะสามารถบังคับบัญชาสิ่งสมณเทวได้เป็นอย่างดี”

นอกจากนี้ ยังเป็นที่รับรู้กันว่า วัตรปฏิบัติหรือปฏิทาของสมเด็จพระสังฆราชพระองค์นั้น ดำเนินไปด้วยความ “สมถะ-เรียบง่าย” เจ้าประคุณสมเด็จพระสังฆราชไม่มี “รถยนต์ส่วนตัว” บางครั้งเวลารับกิจนิมนต์ก็ยังเดินทางด้วยเกวียนสี่ล้อด้วยซ้ำไปและมักเดินทางไปปฏิบัติธรรมกับสหธรรมิกตามวัดต่างๆ เสมอมาโดยไม่เลือกปฏิบัติว่าเป็นธรรมยุตหรือมหานิกาย

แต่ที่สำคัญและต้องขีดเส้นใต้สองเส้นเอาไว้ก็คือ เจ้าประคุณสมเด็จพระสังฆราชพระองค์นี้ไม่มีประวัติใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัดพระธรรมกาย แทมเป็นลูกศิษย์ก้นกุฎีของ หลวงปู่ฝั้น อาจาโร แห่งวัดป่าอุดมสมพร จ.สกลนคร โดยปัจจุบันเจ้าประคุณสมเด็จพระสังฆราชยังเป็นประธานมูลนิธิพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร อีกด้วย

“เจ้าประคุณสมเด็จพระสังฆราชชอบสนทนาศาสนาธรรมกับพระสายวิปัสสนากรรมฐาน ในวัยหนุ่มท่านเดินทางไปสักการะและสนทนาธรรมกับหลวงปู่ฝั้น อาจาโร หลวงปู่ดุลย์ อตุโล หลวงปู่ขาว อนาลโย หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี พระสายวิปัสสนากัมมัฏฐานชื่อดังเป็นประจำ มีเรื่องเล่าว่า เวลาท่านเดินทางไปภาคอีสาน ท่านจะฉันในบาตรเพียงมือเดียว เหมือนสายพระป่า และชอบปฏิบัติกัมมัฏฐาน ใช้ชีวิตเรียบง่ายสมถะ ท่านไม่มีรถยนต์ส่วนตัว ทาง พ.ศ.จะจัดรถยนต์ถวายเวลาท่านเดินทาง เป็นพระเถระชั้นผู้ใหญ่

หลวงปู่ฝั้น อาจาโร สมเด็จพระพุฒาจารย์ (ทองเจือ จินตภาโ) วัดราชบพิธฯ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (อัมพร อมฺพโร) กำลังฉันจังหันร่วมกับพระภิกษุสามเณร ณ ศาลาโรงธรรม วัดถ้ำขาม ต.ไร่ อ.พรรณานิคม จ.สกลนคร ทั้งนี้ วัดถ้ำขาม เป็นวัดที่หลวงปู่ฝั้น อาจาโร ได้ สร้าง ขึ้นคู่กับ “วัดป่าอุดมสมพร” ในบันปลายของการดำรงชั้นแห่ง “หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี” ได้ย้ายขึ้นไปพำนักจำพรรษา ณ วัดถ้ำขาม แห่งนี้

พระมหาอัมพร อมฺพโร สมัยมาพักภาวนากับ “หลวงปู่ฝั้น อาจาโร” ณ วัดถ้ำขาม บ้านคำชะ ต.ไร่ อ.พรรณานิคม จ.สกลนคร เมื่อเดือนเมษายน พุทธศักราช ๒๕๐๘

พระสังฆราชองค์ที่ ๑๘ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ แห่งวัดราชบพิธฯ ที่ทรงเป็นพระอุปัชฌาย์อีกด้วย

คำสอนที่ลูกศิษย์จำขึ้นใจคือ อยู่ให้เขาเข้าใจ ยามจากไปให้เขาอาลัยถึง ไม่ใช่อยู่ให้เขาหนักใจ จากไปให้เขาโศก อย่าทำเป็นตากระตุ้ หูกระหะ เปรียบเทียบถึงหูกระหะที่มีหู แต่ไม่ได้ยิน ส่วนตากระตุ้ คือ ตันไม่มีตาเป็นบุ่มๆ แต่มองไม่เห็น จงตาตุ หู ฟัง นำแบบอย่างที่ดีงามมาปฏิบัติ หรือคำสอนที่ว่า เขาสอนก็ฟัง เขาทำก็ดู เรียนรู้แล้วปฏิบัติ ลงท้ายกลายเป็นสัตว์ประหลาด แต่ถ้าเขาสอนก็ไม่จำ เขาทำก็ไม่ดู เรียนรู้ก็ไม่ปฏิบัติ ลงท้ายกลายเป็นควาย

แม้ในเดือนมิถุนายนนี้จะมีพระชันษา 90 ปี แต่พระพลานามัยแข็งแรง ทรงเครื่องครัดเครื่องการณ เน้นผักผลไม้ เนื้อปลา เน้นหลักที่ว่า ข้าว 1 คำ เคี้ยวนาน 36 ครั้ง ไม่เป็นภาระกับกระเพาะ ลำไส้ และพระองค์จะเดินจงกรมรอบพระอุโบสถทุกเช้ามืด ทุกวันไม่เคยว่างเว้น

ส่วนญาติโยมเลือกใส่ศรัทธาจะนำทรัพย์สินมีค่าต่างๆ มาถวาย เจ้าประคุณสมเด็จพระสังฆราชไม่ขอรับ แต่หากใครมีจิตสาธณกุศลก็จะนำเข้ามาลูบนิธหลวงปู่ฝั้น อาจาโร เพื่อนำไปใช้ในสาธณกุศลเช่น สร้างโรงพยาบาลหรือจัดซื้อเครื่องมือแพทย์ต่างๆ เป็นต้น

“เราได้มีสมเด็จพระสังฆราชองค์ใหม่ สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า-อัมพร อมฺพโร สมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๒๐ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ได้มีโอกาสกราบทานอย่างน้อยปีละ 3 ครั้ง เวลาทำบุญให้หนึ่งพุ่ม เพราะอัฐิของหนึ่งพุ่มบรรจุอยู่ที่นั่น ท่านเมตตาใจดีมาก สาธุ” ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี โพสต์ข้อความความความอินสตราแกรมส่วนพระองค์ “nichax” โดยเป็นภาพสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า-อัมพร อมฺพโร พร้อมทรงแสดงความยินดีและทรงโพสต์สัญลักษณ์พนมมือไหว้ด้วย

นี่คือ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช องค์ที่ ๒๐ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ที่พุทธศาสนิกชนสามารถ “กราบ” ได้อย่างสนิทใจ ■

ขอขอบคุณข้อมูลและภาพบางส่วนจาก บ.ล. ชัยนิมิตร บวรธม และเว็บไซต์ www.dhammadjak.net

เป็นประจำ มีเรื่องเล่าว่า เวลาท่านเดินทางไปทำกิจวัตร ท่านจะฉันในบาตรเพียงมือเดียว เหมือนสายพระปา และชอบปฏิบัติกัมมัฏฐาน ใช้ชีวิตเรียบง่ายสมถะ ท่านไม่มีรถยนต์ส่วนตัว ทางพ.ศ. จะจัดรถยนต์ถวายเวลาท่านเดินทาง เป็นพระเถระชั้นผู้ใหญ่ที่มีวัตรปฏิบัติเรียบง่าย" พระพรหมเมธี (จันทน์ ธรรมจารี) ไม่เชื่อกและกรรมการมหาเถรสมาคม (มส.) บอกเล่า

เฉกเช่นเดียวกับ หลวงปู่ท้ว สิริโร เจ้าอาวาสวัดเขาใหญ่ (เจริญธรรม) ญาณสัมปันโน ที่บอกว่า เมื่อครั้งที่ยังดำรงสมณศักดิ์เป็นพระมหาหมื่นวงศ์ ได้เคยร่วมธุดงค์ปฏิบัติธรรมกับหลวงปู่ฝั้น อาจาโร ในวันที่ 12 พฤศจิกายน 2503 ที่วัดถ้ำขาม หลังเทือกเขาภูพาน อ.พรรณานิคม จ.สกลนคร มีพระมหาหมื่นวงศ์และพระมหาสาครร่วมธุดงค์ปฏิบัติธรรมในสถานที่ด้วยกัน ครั้งนั้นได้ศึกษารัศมี เช่น หลวงปู่ขาว หลวงปู่หลุย หลวงตามหาบัวและเกจิจำนวนมาก...ท่านเป็นผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ หมั่นปฏิบัติธรรมเป็นนิจ มีนิสัยอ่อนโยน มีเมตตา ปฏิบัติตนเคร่งครัด"

ทั้งนี้ เจ้าประคุณสมเด็จพระเจ้าได้เคยแสดงพระธรรมเทศนาเนื่องในวันแสดงมูทิจาจิตแด่หลวงปู่ท้ว สิริโร ณ วัดเขาใหญ่ ญาณสัมปันโน ต.โป่งตาลอง จ.นครราชสีมา โดยกล่าวถึงหลวงปู่ฝั้นในบางช่วงบางตอนว่า "...อาตมาได้เคยฟังธรรมจากท่านอาจารย์ใหญ่ฝั้น อาจาโร ตั้งแต่ครั้งที่ได้มากราบท่าน ท่านกล่าวว่า ทำให้ใจให้สบาย ซึ่งยังปรากฏติดอยู่ในใจจนบัดนี้ คำว่า ทำให้ใจให้สบาย ในสำเนียงของท่าน รู้สึกว่า จับใจ ฟังแล้วทำให้ใจมันสบายตาม ซึ่งจะไม่ทราบว่า จะถ่ายทอดคำนี้ออกมาให้ท่านทั้งหลายทราบกันได้อย่างไร ถ้าเราศึกษาค้นคว้า ปฏิบัติธรรม เราจะได้อย่างที่อาจารย์ใหญ่ท่านบอกให้ฟังว่า ทำให้ใจให้สบายได้ ก็ขอให้ทุกท่านประสบความสำเร็จ คือความสบายใจ ทำให้ใจให้สบาย"

นอกจากนี้ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณพระองค์นี้ยังเป็น "ลัทธิวัชริก" หรือเรียกง่ายๆ ว่าเป็น "ศิษย์" ของ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (วาสน์ วาสโน) สมเด็จพระ

อัตโนประวัติและชาติภูมิ

สมเด็จพระมหาหมื่นวงศ์ (อัมพร อมฺพโร) นามเดิมว่า อัมพร ประสัถพงค์ เป็นสมเด็จพระราชาคณะฝ่ายธรรมยุติกนิกาย ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสวัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามราชวรวิหาร กรรมการมหาเถรสมาคม และแม่กองงานพระธรรมทูต เกิดเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2470 ณ ตำบลบางป่า อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี โยมบิดาชื่อนายนับ ประสัถพงค์ โยมมารดาชื่อนางตาล ประสัถพงค์ ครอบครัวประกอบอาชีพค้าขาย เรียนชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนเทวณูเคราะห์ กองบินน้อยที่ 4 ตำบลโคกกระเทียม อำเภอเมืองฯ จังหวัดลพบุรี จนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

บรรพชาเป็นสามเณรเมื่อ พ.ศ. 2480 ณ วัดสถิตนารทปริวรรตวรวิหาร ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองฯ จังหวัดราชบุรี โดยมีพระธรรมเสนา (เงิน นนโท) เป็นพระอุปัชฌาย์ ต่อมาได้เข้าพิธีอุปสมบทเป็นพระภิกษุเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2491 ณ พัทธสีมาวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม โดยมีสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (วาสน์ วาสโน) เป็นพระอุปัชฌาย์ และสมเด็จพระพุทธปาพจนบดี (ทองเจือ จินตภาโร) เมื่อครั้งมีสมณศักดิ์ที่พระจินดาราม เป็นพระกรรมวาจาจารย์

สามเณรอมพร ประสัถพงค์ เคยไปอยู่จำพรรษาที่วัดศรีญาติ ต.พงสวาย เพื่อศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2483 สามารถสอบได้นักธรรมชั้นตรี จากนั้น พ.ศ. 2484 สามารถสอบได้นักธรรมชั้นโท และ พ.ศ. 2486 สามารถสอบได้นักธรรมชั้นเอก และสอบได้เปรียญธรรม 3 ประโยค เมื่อ พ.ศ. 2488 สอบได้เปรียญธรรม 4 ประโยค

เมื่อ พ.ศ. 2490 ได้ย้ายมาอยู่จำพรรษา ณ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม โดยมีสมเด็จพระพุทธปาพจนบดี (ทองเจือ จินตภาโร) เมื่อครั้งดำรงสมณศักดิ์ที่พระจินดาราม นามปากกับสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (วาสน์ วาสโน) สกลมหาสังฆปริณายก

ภายหลังอุปสมบทเมื่อ พ.ศ. 2491 ศึกษาพระปริยัติธรรมในสำนักเรียนวัดราชบพิธฯ จน พ.ศ. 2491 สามารถสอบได้เปรียญธรรม 5 ประโยค และ พ.ศ. 2493 สามารถสอบได้เปรียญธรรม 6 ประโยค

ต่อมา เข้าศึกษาที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย เป็นนักศึกษารุ่นที่ 5 จบศาสนศาสตรบัณฑิต เมื่อปี พ.ศ. 2500 และได้เดินทางไปศึกษาต่อระดับปริญญาโท ณ มหาวิทยาลัยพาราณสี (Banaras Hindu University) ประเทศอินเดีย จบการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. 2512 ด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี

ปี พ.ศ. 2552 สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ถวายศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาพุทธศาสตร์ ปี พ.ศ. 2553 สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ถวายปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาธรรมนิเทศ และปัจจุบัน พ.ศ. 2560 เจ้าประคุณสมเด็จพระมอญ 89 ปี 68 พรรษา ■

